

RAPPORT 604

Nota Tongeren,
Bilzersteenweg - Molenstraat
Aanleg van de Omleidingsweg N753
DEEL 2: Programma van maatregelen

Elke Wesemael & Inge Van de Staey
Mei 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

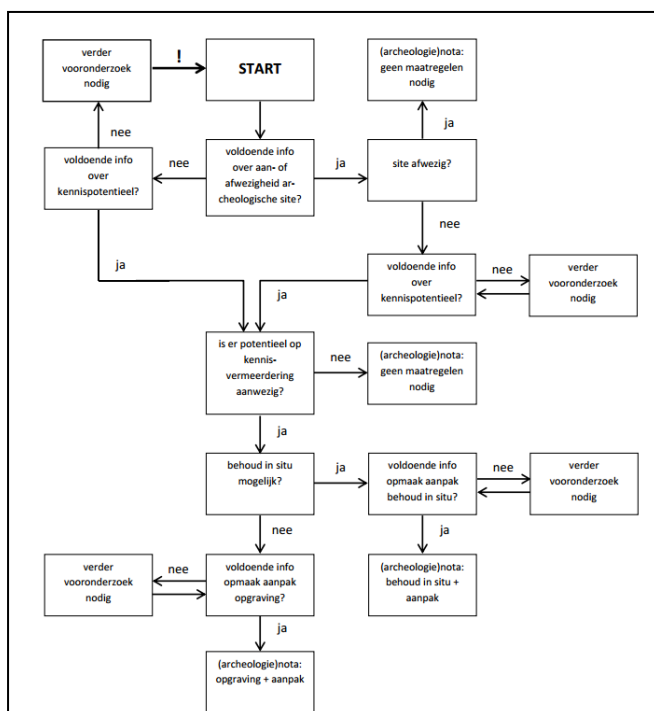
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *ARON bvba* een archeologienota voor een uitgesteld traject (ID 904) opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was aanvullend vooronderzoek noodzakelijk.

Dit aanvullend vooronderzoek diende te bestaan uit een proefsleuvenonderzoek naar (proto-)historische sites. Dit proefsleuvenonderzoek (2018D239) werd door *Aron bvba* uitgevoerd tussen 23 en 25 april 2018.

Het programma van maatregelen zoals omschreven in de bekrachtigde archeologienota (ID 904) voorzag in een proefsleuvenonderzoek waarbij 13,9 % van het terrein werd onderzocht door middel van 2 parallelle proefsleuven aangelegd ter hoogte van de zones waar de bodemingrepen zullen plaatsvinden. De sleuven werden omwille van praktische redenen in de lengterichting van het lijntraject georiënteerd en werden onderbroken ter hoogte van de aanwezige nutsleidingen op het terrein.

Het programma van maatregelen werd grotendeels gevolgd tijdens het proefsleuvenonderzoek. Er werden hierbij 2 sleuven aangelegd, die de volledige lengterichting van het terrein (O-W) volgen. De sleuven werden op vraag van de initiatiefnemer op de aan te leggen gracht aangelegd. Op praktische reden waarbij de teelaarde gescheiden moest worden afgegraven, werd een eerste vlak (VL 1) aangelegd onder de bouwvoor en een tweede vlak (VL 2) op de diepte van de aan te leggen gracht (incl. buffer). De sleuven werden op enkele plaatsen (thv een nog aanwezige buurtweg en enkele perceelsgreppels) onderbroken. In VL 1 hadden de sleuven een breedte van ca. 4 m, in VL 2 waren de sleuven 2 m breed en werd in totaal een oppervlakte van 1672 m² onderzocht, wat neerkomt op 12,2 % van de te onderzoeken oppervlakte (13677 m²). Gezien de sleuven in vlak 2 op een diepte van ca. 40 cm tot 1 m onder het maaiveld nog in het colluvium werden aangelegd en hierin, met uitzondering van een gekend wegtracé geen sporen werden aangetroffen, wordt dit percentage als voldoende beschouwd.

Het proefsleuvenonderzoek heeft voldoende info opgeleverd over de aanwezigheid van een archeologische site en over het kennispotentieel ervan. Er is geen potentieel op kennisvermeerdering.

Afb. 21: Beslissingshefboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op basis van voorgaande elementen kan gesteld worden dat het onderzoeksgebied mogelijk reeds vanaf de steentijd in gebruik was. De gunstige landschappelijke situering – op een heuvelflank – maakt van het onderzoeksterrein aantrekkelijk bewoonbaar gebied vanaf de prehistorie. In de Romeinse periode groeide Tongeren, dat op slechts ca. 1 km ten zuiden van het terrein gesitueerd is, uit tot de hoofdstad van de *Civitas Tungrorum*. De historische verbindingsweg die het centrum van Bilzen met Tongeren verbindt, de Bilzersteenweg, doorkruist het projectgebied en werd tijdens het proefsleuvenonderzoek aangesneden. De aangetroffen weg geeft enkel informatie over het terrein dat eveneens uit cartografische bronnen gekend is. Sporen uit oudere periodes werden niet aangetroffen maar kunnen wel aanwezig zijn onder het aanwezige pakket colluvium.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De aanleg van de nieuwe omleidingsweg brengt grootschalige bodemingrepen met zich mee. Het bestaand bodemarchief zal dan ook volledig verstoord worden binnen de zone waar de nieuwe wegkoffer en naastgelegen grachten zich zal bevinden. De geplande bodemingrepen overschrijden de dikte van het colluvium echter niet.

1.4 Conclusie

Hoewel het onderzoek 1 antropogeen spoor opleverde, wordt voor het onderzoeksgebied **geen vervolgonderzoek** geadviseerd. De vindplaats beschikt namelijk over een laag potentieel op kenniswinst, wat maakt dat een vervolgonderzoek als niet nuttig en niet noodzakelijk (kosten-batenanalyse) beschouwd wordt.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DE LANGHE H. EN WESEMAEL E. (2016) *Archeologienota Tongeren, Bilzersteenweg-Molenstraat. Aanleg van een Omleidingsweg*, Tongeren. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/904>

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANECA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 123 – 164.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

Websites:

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

